

Vilhjálmur Árnason
stjórnarformaður

Um starfsemi Siðfræðistofnunar

Ársfundur 2017

Háskóla Íslands, 26. janúar 2018

Efni fundarins

- Á ársfundi er gerð grein fyrir starfsemi stofnunarinnar á árinu.
- Ársfundur er jafnframt vettvangur umræðu um rekstur og starfsemi Siðfræðistofnunar, um nýjungar í fræðunum eða önnur málefni sem varða hlutverk stofnunarinnar.
- Eftir greinargerð um starfsemi stofnunarinnar 2017 verða helstu siðferðismál síðasta árs reifuð og þau rædd í pallborðsumræðum.

Starfsreglur (2. gr.)

- Hlutverk Siðfræðistofnunar er:
 - að efla og samhæfa rannsóknir í siðfræði sem unnið er að við Háskóla Íslands,
 - að stuðla að samstarfi við innlenda og erlenda háskóla og aðra rannsóknaraðila á sviði siðfræði,
 - að gefa út fræðirit, námsefni og kynna niðurstöður rannsókna í siðfræði,
 - að veita upplýsingar og ráðgjöf um siðfræðileg efni,
 - að sinna stjórnslu vegna námskeiða sem deildir bjóða fram sem hluta af þverfaglegu námi í siðfræði, einkum til meistaraþrófs,
 - að treysta samvinnu milli deilda í þágu þverfaglegs náms og efla skilning á þeim hagsmunum sem náminu tengjast,
 - að gangast fyrir námskeiðum og fyrirlestrum um siðfræði.

Stjórn og starfsmenn

- Siðfræðistofnun Háskóla Íslands
 - Heyrir undir Hugvísindastofnun, aðsetur í Gimli
 - Stjórnarmenn:
 - frá námsbraut í heimspeki (Vilhjálmur Árnason, formaður), guðfræðideild (Sólveig Anna Bóasdóttir), menntavísindasviði (Ástríður Stefánsdóttir), háskólaráði (Haraldur Briem) og kirkjuráði (Elínborg Sturludóttir)
 - Forstöðumaður, Salvör Nordal, lét af störfum 1. ágúst
 - Sérfræðingur: Henry Alexander Henrysson
 - Jón Bragi Pálsson ráðinn í tímabundin verkefni

Framhaldsnám í siðfræði

- Samvinna við námsbraut í heimspeki um meistaranám í hagnýtri siðfræði. Þrjú kjörsvið
 - Heilbrigðis- og lífsiðfræði
 - Umhverfis- og náttúrusiðfræði
 - Viðskiptasiðfræði
 - 23 brautskráðir
- 30e diplómanám í gagnrýninni hugsun og siðfræði. Einn brautskráður.
- Doktorsnám í hagnýtri siðfræði (4 nemar). Fyrsta doktorsverkefni lokið 2016.

Samþættingarverkefnið

- Úr stefnu Háskólans:
- „Öll fræðasvið og deildir setji sér markmið og skilgreini leiðir til að flétta saman siðfræði og faglegt nám, efla siðferðilega dómgreind og þjálfagagnrýna hugsun.“
- Umsjónarmaður Henry Alexander Henrysson var ráðinn til þriggja ára frá hausti 2012, framlengt 2016–2019. Samstarf við námsbraut í heimspeki.
- Styrkt af Aldarafmællissjóði Háskóla Íslands

Rannsóknarverkefni

- „Hvað einkennir íslenskt lýðræði?
Starfsvenjur, gildi og skilningur.“
 - Þverfagleg rannsókn, styrkt af Rannís 2013–2015.
 - Átta íslenskir fræðimenn af þremur fræðasviðum Háskólans, þrjár doktorsnemar, þrjár MA nemar, fimm erlendir ráðgjafar.
 - Íslensk bók með niðurstöðum verkefnisins er í ritrýni og kemur væntanlega út á vegum Siðfræðistofnunar og Háskólaútgáfunnar á árinu.

Alþjóðlegt rannsóknarsamstarf

- *Nerri – Neuro-Enhancement: Responsible Research and Innovation* í 7. Rammaáætlun ESB. Lokið. Grein birt í *Nature Biotechnology* 2017.
- Aðild að Cost verkefninu – *Citizens' Health through public-private Initiatives: Public health, Market and Ethical perspectives*. Lauk 2017.
- *FinCris: Responsibilities, Ethics and the Financial Crisis*. Samvinna við breska fræðimenn. Styrkt af AHRC). Sérhefti *Midwest Studies in Philos.*
- *Public Health and Personal Genomics. Recent Challenges for Solidarity-Based Health Care* (PubGen). Upphaflega styrkt af NosHS 2014–2015, nú RHÍ og Rannís-umsókn í undirbúningi.
- *Nordic-Baltic Network for Philosophy of Medicine and Medical Ethics*
 - Stjórnarformaður leiðir þetta samstarfsnet milli Siðfræðistofnana sem var upphaflega styrkt af NordForsk. Fundur í Bergen 2017.
- *Society, Integrity and Cyber-security*. Styrkt af NordForsk. Oxford leiðir

Annað samstarf

- Stjórnarformaður situr í stjórn International Association of Bioethics
- Forstöðumaður sat í Norrænu lífsiðfræðinefndinni
- Ýmsar stofnanir innan Háskóla Íslands
- Fulltrúar Siðfræðistofnunar eru tilnefndir í ýmsar nefndir og ráð á vegum hins opinbera (sbr. heimasíðuna).
 - Vísindasiðanefnd, Vísindasiðanefnd H.Í., Fagráð um velferð dýra, Ráðgjafarnefnd um erfðabreyttar lífverur, Erfðafræðinefnd, Siðanefnd RÚV, Siðareglunefnd Alþingis, Siðanefnd Prestafélagsins, Siðanefnd Bláðamannafélags Íslands

Þjónustuverkefni

- Umsagnir um lagafrumvörp
- Þátttaka í starfshópum sem undirbúa lagafrumvörp
- Ráðgjöf um setningu og innleiðingu siðareglna hjá fyrirtækjum, stofnunum og félagasamtökum
- Fræðsluerindi og námskeið fyrir ýmsar stofnanir og faghópa
- Stofnunin sinnir margvíslegum hlutverkum sem landsiðaráð gera í öðrum löndum og gera stjórnvöld víða ráð fyrir aðkomu hennar, án þess að styrkja starfsemina

Fjárhagur

- Stofnunin stendur höllum fæti og er með skuldahala
- Heimanmundur Háskólaráðs er útrunninn
- Framlag Hugvísindastofnunar til undirstofnana hefur dregist saman
- Mótframlag vegna rannsóknarstyrkja hefur minnkað
- Ekki er fjárhagslegt bolmagn til að hafa launaðan starfsmann

Viðburðir 2017

- Auk einstakra gestafyrirlestra stóð Siðfræðistofnun að eftirfarandi viðburðum (upptökur á heimasíðu)
 - Meginefni ársfundar í janúar var velferð dýra
 - Í janúar: tveir fundir með sænskum sérfræðingum, Kjell Asplund og Sten Heckscher, um plastbarkamálið
 - Í apríl: ráðstefna um heimspeki Kristjáns Kristjánssonar
 - Í apríl: Pálsvaka um menntun og menntastefnu
 - Í september: Ráðstefna um líknardráp í samvinnu við Norrænu lífsiðfræðinefndina
 - Í nóvember: Ráðstefna um siðfræði íþróttar
 - Í nóvember: Heimspekispjall um erfðatækni

Nokkur viðfangsefni 2018

- Málþing tengt útgáfu bókar um íslenskt lýðræði
- Málþing um CIOMS reglurnar, einkum ákvæði um þátttöku almennings í stórum rannsóknarverkefnum („community engagement“). Styrkur frá Hugvísindastofnun
- Fundir um einstök álitaeefni, svo sem leit að Downs-heilkenni á fósturstigi og málstofuefnin
- Samvinna við Læknafélag Íslands um alþjóðlega ráðstefnu um siðfræði 2.–4. okt. 2018
- 2018–2019 er afmælisár stofnunarinnar (30 ára)

Spurningar?

